

До
проф. д. ик.н. Стефан Симеонов -
председател на Научно жури
определено със Заповед
Рег. № 1373 от 06.06.2012 на
Ректора на ВСУ „Черноризец
Храбър“
Варна

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Петър Георгиев Христов

Относно: Дисертация на тема „**Защита на българските национални интереси в периода от Освобождението до независимостта (1878 - 1908 г.)**“, представена за защита от Тодор Кирев Тодоров по Професионално направление 9.1 „Национална сигурност“ (Организация и управление извън сферата на материалното производство)

Обща характеристика на изследователската и други активности на докторанта

Тодор Кирев Тодоров е магистър по „Организация и управление на обществения ред и сигурност“, ВСС – МВР (1981 г.) и магистър по право, БСУ (1996 г.). Работил е в системата за защита на националната сигурност и на дипломатическа работа.

Преминал е пълен курс на обучение, на ОНС „доктор“ по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“ в Юридически факултет

на ВСУ „Черноризец Храбър“, акредитирана от НАОА на 25.03.2008 г. (Протокол 56) за срок от шест години. Отчислен е с право на защита.

Относно представения за защита дисертационен труд

Представеният за защита дисертационен труд е в обем от 192 стандартни машинописни страници и съдържа заглавна страница, съдържание, увод, изложение-структурирано в седем самостоятелни параграфа, заключение-резюме на получените резултати, библиография и три приложения, с което напълно съответства на изискванията на чл. 27, ал.2 на ППЗРАСРБ.

Разработката по своя замисъл, начин на реализация и форма на изложение в голяма степен е уникална. Авторът си поставя амбициозна цел - да разкрие универсалния „алгоритъм, който позволява на една малка страна да се възползва в максимална степен от възможностите, които крият промените във външнополитическата конюнктура за решаване на желани тактически задачи и постигане на стратегически цели“. (стр. 5)

Актуалността на поставения проблем се свързва със случилото се през 90-те години. Разпадането на двуполюсният модел възстанови на нашата страна „статута“ на суверенен и независим участник в международните отношения. България обаче се оказа с твърде ниска относителна и абсолютна тежест в международната среда – символична армия, бедни природни ресурси, нисък брутен продукт и т.н. Паралелът със следосвобожденската ситуация става още по-пълнен когато картината се допълни с разпадането на Югославия, което реанимира славата на Балканите като „барутен погреб“. Затихването на военните действия бе съпроводено с появата на нови проблеми - формиране на нови държави, легитимиране от страна на международната общност на незаконни паравоенни формирования, които се превърнаха в управляващи партии, спорове за алтернативни проекти на транснационалните газови трасета, откриване на чужди военни бази и т.н.

Значимостта на резултатите от дисертационното изследване за националната сигурност произтича от пряката връзка на темата с разбиране на понятието „националната сигурност“ като способност на държавата да защити националните ценности от външни заплахи. Това „тясно“ разбиране, към което неотклонно се придържа авторът логично свежда предмета на националната сигурност единствено до системата в съответствие, с която се подготвят, приемат и оценяват решения за увеличаване на тази способност.

Тодор К. Тодоров избира един от възможните срезове на тази система и издига за защита изследователската теза, че постигането на

външнополитическите цели на държавата в голяма степен е функция от взаимодействието на множество фактори, които той класифицира в две големи групи – променливи (които се поддават на въздействие) и непроменливи (които не подлежат на въздействие).(стр.6) Колкото повече се познава вътрешна структура и механизмите на действие на факторите, толкова повече те могат да бъдат използвани - националната външна политика да се възползва от благоприятните стечения на обстоятелства и своевременно, като един добър сърфист, да яхва гребена на подходящите вълни. Става дума за тенденции, доминиращи практики, конюнктурни ситуации, дори щастливи случайности, формирани в резултат на взаимодействието между интересите на „големите играчи“ в сферата на международните отношения.

Подобни нестандартни идеи и логически конструкции, които предоставят възможност за реална проверка са един от моторите на научното познание. В това отношение смятам, че в конкретния случай става дума за оригинален принос на докторанта. Още повече, че извличането на алгоритъм за решаване на днешните проблеми от един минал период имат своите предпоставки в съвременната глобализация, за която се твърди (Зигмунд Бауман, Анна Недялкова, Васил Проданов), че се характеризира с „компресия“ на времето и пространството.

В същото време, следва да се отбележи, че класификацията на обективните взаимосвързани, взаимообусловени и взаимопораждащи се фактори като специфичен метод за изследване на сигурността е обособена и използвана в други изследвания на автори от катедра „Сигурност и безопасност“ на ВСУ „Черноризец Храбър“. За пример бих посочил дисертационния труд на Галина Милева „Защита от пожари на недвижимите паметници на културата“, 2009 г.(стр.87 -91) Приемането на разработения от нея или от друг автор модел като изходна позиция, критичното отношение и адаптирането му за нуждите на изследването според мен би дал още един приносен момент. Тази бележка обаче отнасям по-скоро към рубриката пропуснати възможности защото тя не омаловажава направената по-горе констатация за оригинален принос в дисертацията.

За доказване на основната теза на дисертационното изследване авторът използва известни исторически факти, резултати от исторически, икономически, демографски и др. изследвания, които обаче систематизира и пресистематизира като за критерии използва изградената от него система от фактори. Според мен тук също се достига до оригинални и много стройно аргументирани изводи, които имат безспорно приносен характер. Например „по-високата идейна и политическа чувствителност на българския народ, в лицето на неговия революционен и интелектуален елит, е причината да не се достигне до изработването и масовото възприемане на една унифицирана общобългарска визия за желаното бъдеще („национален идеал“)(стр.18) За автора отсъствието на аналог на гръцката „Мегали идея“, сръбското

„Начертание“ и румънската „Независима Румъния“ не слабост, а е израз на отсъствието на комплекси за самонедостатъчност, защото характерни за изброените национални доктрини на останалите балкански народи са агресивните стремежи за заграбване на територии, население и история от своите съседите, нещо от което нас - българите винаги е било чуждо.(вж.стр.13)

Изброеното дотук, според мен е достатъчно за да аргументирам своята убеденост, че представеният за защита дисертационен труд отговаря напълно на изискванията на разпоредбите на чл.3 ЗРАСРБ да съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

Лични впечатления и препоръки

Познанството ми с Тодор Кирев Тодоров обхваща период от време, който се равнява на възрастта на повечето от новохабилитираните, в условията на действие на настоящия закон, млади колеги-доценти. През цялото това време съм свидетел, че проблемът, на който е посветен предложението за защита дисертационен труд е вълнувал, макар и по различен начин неговия автор. Нещо повече, той е имал възможност лично да го апробира в практиката.

Моята препоръка към Тодор К. Тодоров е в бъдещите си творчески проекти да тръгва от тази позиция – обобщение и систематизация на собствения практически опит, през който да бъде пречупена теорията. За мен, като научен ръководител това е важен методологичен извод до който стигнах благодарение на работата с него. Сега съм още по-убеден, че докторантурата на самостоятелна подготовка е силно недооценена в нормативната уредба, а от там и в академичната научно-бюрократична система, особено в качеството ѝ на форма на пряка връзка с практиката и бизнеса.

Заключение

Резултатите от изложения в становището анализ на научноизследователската и други активности на Тодор Кирев Тодоров категорично показват, че са изпълнени изискванията на разпоредбите на чл. 6, ал. 1, ал.3 и ал.4 ЗРАСРБ и чл. 24, чл. 25, чл. 26, и чл. 27 ППЗРАСРБ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, а именно:

1. Да е придобил ОКС „магистър” ;
2. Дисертационният труд да съдържа научни или научноприложни резултати и да показва, че кандидат притежава задъбочени научни знания и способности за самостоятелни научни изследвания.
3. Дисертационният труд да е подготвен в получила акредитация от НАОА докторска програма на висше училище.

Направените констатации са основание да предложи на членовете на Научното жури да присъдят на Тодор Кирев Тодоров образователната и научна степен „доктор“ по Професионално направление 9.1. Национална сигурност (Организация и управление извън сферата на материалното производство) .

25.06.2012г.

В а р н а

Рецензент:

проф. д-р Петър Георгиев Христов